

אין עור מלבו
עיר יהוד ומיוחד

בית שלמה

פרוייקט ה'תשנ"ב נסא ו'הארץ' קדם רגלי אי יזה בית אשר תבנו לי יאי יזה מקום מנוחתי

פרשת וישב תשפ"ג
גליון 318
נא לשמור על קדושת הגליון
נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת
מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא מו"ד אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה רב ר' מנחם יצחק בנימין ב"ר יוסף חיים הרב יהודה אריה ב"ר יעקב שטר הרה"ק רבי משולם פייביש ב"ר דוב בעריש הרה"ק רבי בנימין זאב וואלף ב"ר שמואל הרה"ק רבי דוב בעריש ב"ר משה הרה"ק רבי ברוך מויזניץ ב"ר מנחם מענדל שמעון בן יעקב משבטי קה הרה"ק רבי נפתלי ב"ר יחזקאל שרגא רבי אליעזר אשכנזי ב"ר אליהו הרה"ק רבי פינחס בן הייבי ר' יעקב יוסף הרה"ק רבי אברהם ב"ר יצחק חריף הרה"ק רבי אלימלך לוי ב"ר משולם פייבוש הגה"ק רבי חיים חזקיהו מדיני ב"ר רפאל אליהו הרה"ק רבי יעקב ישראל ב"ר צבי הירש רבינו אברהם בן דוד הרה"ק רבי אליעזר ב"ר משה אליקים בריעה

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלחו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ פנען" (ל"ז, א)

כותב רש"י הקדוש "דבר אחר וישב יעקב, הפשתני הזה נכנסו גמליו טעונים פשתן, הפחמי תמה אנה יכנס כל הפשתן הזה, היה פקח אחד משיב לו ניצוץ אחד יוצא ממפוח שלך ששורף את כלו, כך יעקב ראה כל האלופים הכתובים למעלה, תמה ואמר מי יכול לכבוש את כלו, מה כתיב למטה (פס' ב') אלה תולדות יעקב יוסף, דכתיב (עובדיה א', י"ח) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש, ניצוץ יוצא מיוסף שמכלה ושורף את כלם" עכ"ל"ק ונשאל מה מלמד אותנו רש"י בדוגמא עם הפחמי והפשתן וניתן לתרץ בס"ד כי פחמי הוא נוטריקון פה חוסם מילה ישמור כמו שאמר הרב הקדוש רבי ישראל מרוז'ין ז"ע על הפסוק בתהילים (נ"ה, כ"א) "שלח ידיו בשלמיו" היינו מי שמדבר סרה בצדיקי האמת "חלל

בריתו" הוא גם פוגם ברית ר"ל ועוד אנו מוצאים כי מילה היא ביטוי לשני דברים, האחד למה שמוציאים מהפה וכן כינוי לאות ברית קודש ואלו הם מידותיו של יוסף הצדיק שלא רצה לגלות לאביו מי מכרו וכן שהיה שומר ברית כנודע שעל כן הוא מכונה צדיק ולכן כשנכנס הפשתני עם הפשתן (אשר הפשתן רומז לקש) האש של יעקב והלהבה של יוסף מכילים הם את הקש כמו שמובא בפסוק בעובדיה כי ק"ש בגימטריא ארבע מאות רמז לארבע מאות איש שהלכו עם עשו שהם כוחות הטומאה כנודע וע"י מידת יסוד ניתן לכלות אותם ומהו אותו הניצוץ שיוצא מתחת הפחמי אלו דברי תורה המשולים לאש כמו שנאמר "הלא כה דברי כאש נאם ה'" (ירמיהו כ"ג, ב"ט)

עוד יאמר כי רש"י מביא פרוש נוסף לפס' המדבר על הצדיקים שהם המרגלית שבכל דור ונראה שניתן לכרוך את שני הפרושים יחדיו הגמרא במסכת ברכות (כ"ה, ע"א) מספרת על רבן גמליאל שבא להתפייס עם רבי יהושע לאחר דין ודברים שהיה להם בבית המדרש וכך אומרת הגמרא "כי מטא לביתיה חזינהו לאשיתא דביתיה דמשחרן א"ל מכותלי ביתך אתה ניכר שפחמי אתה א"ל אוי לו לדור שאתה פרנסו שאי אתה יודע בצערן של ת"ח במה הם מתפרנסים ובמה הם נוונים" בתרגום חופשי נסביר כי כשהגיע רבן גמליאל לבית רבי יהושע ראה כי קירות ביתו שחורים ולכן אמר לרבי יהושע כי עפ"י הקירות השחורים הוא מביין כי הוא עוסק במכירת פחמים דבר שמעיד על דלות וצער גשמיים ענה לו רבי יהושע שאוי לו לדור שמנהיגיו לא יודעים איזה צער וקושי בפרנסה יש לתלמידי החכמים שבדור, עפ"י הנ"ל נבאר כי יעקב אע"ה שאל כיצד תלמידי החכמים

המשולים לפחמי החיים חיי דלות וצער ועוסקים בתורה שהם אלו המרגליות של הדור יצליחו להתמודד מול ניסיון השפע הגשמי וחיי המותרות הנוהגים בעולם השקר (אדום של ימינו) הנרמזים בפשתן ובקש, שכן פשתן הוא בד יקר והקש הוא מנופח ונראה כגדול יותר ממשקלו ועל כך עונים לו כי אור תורה מאיר את חיי התלמידי חכמים כי ע"י לימוד התורה לומדים הסתפקות במועט וענווה כמו שמלמדת אותנו המשנה באבות (ו', ד') "כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל, אם אתה עושה כן (תהלים קכ"ח, ב') "אשריך וטוב לך" וכדי להגיע למצב שאדם ירגיש שטוב לו למרות מצבו הגשמי הירוד יש צורך על האדם לשנן לעצמו את הפס' "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף" (תהילים קי"ט, ע"ב)

"וימצאהו איש והנה תעה בשדה וישאלהו האיש לאמר מה תבקש" (ל"ז, ט"ו)

רש"י וימצאהו איש. זה גבריאל שנאמר (דניאל ט כא) והאיש גבריאל רש"י הקדוש אומר האיש זה גבריאל ונשאלת השאלה מדוע נשלח בדווקא המלאך גבריאל ואם כבר נשלח מלאך למה לא נשלחו מלאכים אחרים הקשורים בהצלה כגון מיכאל או רפאל אלא ניתן לתרץ בס"ד לענ"ד כי המלאך בא לנסות את יוסף ולהפחידו שלא ימשיך לעשות את שליחות אביו שכן הוא מזהירו כי אם ילך אצלם הם יהרגוהו ח"ו כמו שמפרש בעל הנהיבות שלום ז"ע על דברי רש"י בפסוק נסעו מזה "הסיעו עצמן מן האחודה" היינו שהם כבר לא רוצים להיות שתיים עולה שתיים עשרה והם החליטו לנסוע מ'זה' היינו כבר לא להיות שתיים עשרה השבטים ח"ו אך יוסף מתגבר בגבורה וממשיך

במצוות אביו לשאול את שלום אחיו ולא פוחד מהאזהרה של המלאך וידוע כי כדי לעמוד בניסיון יש להתאזר בגבורה גדולה ולכן נרמז כי המלאך הוא גבריאל היינו גבורות שכן יש צורך בגבורה גדולה לעמוד בניסיון כזה ומניין אנו לומדים כי יוסף אכן הבין את האזהרה ובכל זאת הלך אולי הוא לא הבין את עניין השתיים עשרה שרמז לו המלאך והתירוץ הוא כי בוודאי יוסף הבין את הרמז כמו שאנו מוצאים בפרשת ויחי כששואל יעקב אע"ה מי אלה הילדים עונה לו יוסף ילדי הם אשר נתן לי אלקים בזה היינו ששני ילדים אלו הולכים להיכנס לתוך שנים עשר השבטים. ובכל זאת הלך יוסף לקיים מצוות אביו ובוזה עמד הוא בגבורה בניסיון

"ויראו אתו מרחק ובטרים יקרב אליהם ויתנבלו אתו להמיתו" (ל"ז, י"ח)

פעמים כשנמצאים במרחק מדבר מטיים הוא נראה מפחיד ומאיים עד כדי כך שניתן להגיע למסקנות והחלטות מרחיקות לכת אך כשמתקרבים ויורדים לפרטים רואים שאין הדבר כפי שחשבו מלכתחילה ובעצם כולו טוב

"והאמר, מזה-פרצת עליך פרץ; ויקרא שמו, פרץ - ואחר יצא אחיו, אשר על-ידו השני ויקרא שמו, זרח" (ל"ח, כ"ח-כ"ט)
 נכתב בילקוט יוסף "ולכתחילה יש להקפיד לקרוא את הבן הראשון על שם אבי הבעל, ואת הבן השני על שם אבי האמא" (ילקוט"י מ"ה, ה) ניתן לראות בס"ד כי יהודה קיים הלכה זו כשקרא בשמות פרץ וזרח שכן את הבן הראשון פרץ קרא ע"ש אביו יעקב שעליו נאמר "ופרצת ימה וקדמה וגו'" ואת השני קרא זרח ע"ש שם בן נח שהיה אבי תמר ולכן קרא לו זרח כמו שכתוב "וכבוד ה' (השם) עליך זרח" וידוע כי שם היה כהן ועל הכהנים שורה השכינה היא כבוד ה' בזמן שמברכים הם את העם

"אין שר בית הסהר ראה את כל מאומה בידו באשר ה' אתו ואשר הוא עשה ה' מצליח" (ל"ט, כ"ג)
 אין הרע בחינת שר בית הסהר יכול להזיק כאשר אדם נמצא באושר ושמחה וכל מה שהאדם עושה הקב"ה מצליח בידו

משנת הצדיק - הרה"ק רבי אברהם יצחק הכהן קאהן זצוק"ל זי"ע - כ"ז כסלו (רביעי)

רבי אברהם יצחק נולד בצפת לרב אהרן דוד ושיינדל ברכה. אמו הייתה נכדת ר' אברהם יצחק הלר, בנו של הרב שמואל הלר ועל שמו נקרא. בילדותו עבר עם משפחתו לטרנסילבניה. למד אצל רבי ישראל פריינד מהוניאד ואצל רבי יהודה סגל רוזנר בסקלהיד. כמו כן היה תלמידו וחסידו של רבי יואל טייטלבוים, האדמו"ר מסאטמר. לאחר פטירתו של רבי אהרן ראטה בשנת 1947 קיבלו עליהם רוב החסידים את מנהיגותו של חתנו רבי אברהם יצחק שהיה לאדמו"ר מ"תולדות אהרן". מיעוטם של החסידים בחרו בגיסו, רבי אברהם חיים ראטה, שבהמשך הקים את חסידות שומרי אמונים. בתקופת מנהיגותו נוסדו מוסדות של חסידות בישראל ובארצות הברית. רבי אברהם יצחק קאהן נפטר בחנוכה תשנ"ז לאחר כ-50 שנות כהונה. עוד טרם פטירתו התפלגו החסידים לשני מחנות. רוב החסידים תמכו בבנו רבי דוד קאהן שירש את מקומו באדמו"ר מתולדות אהרן. השאר הפכו לחסידי אחיו הבכור רבי שמואל יעקב קאהן, שהקים חצר חדשה בשם חסידות תולדות אברהם יצחק. בנו האדמו"ר ממבקשי אמונה סיפר על אביו זצ"ל: "הוא שנא את הרע בכל מאודו ונלחם בו בכל דרך. אם התעורר צורך למחות על משהו שלא התנהל כשורה, לא שת ליבו לחשבונות צדדיים, מה יאמרו, והאם אפשר להצליח, אלא מחה בכל תוקף עד לביעור הרע. תלמידיו זוכרים היטב כיצד הכל היה גלוי וידוע לפניו, הייתה לו הרגשה זכה דקה מן הדקה, בזכותה יכול היה לזהות כל דבר עבירה. בשל כך אם אי מי נכשל בעבירה או אפילו בדבר הרשות, הוא פשוט השתדל להתחמק ממבטו הקדוש והחודר, ומתגובתו שוודאי בוא תבוא. בהקשר לכך מסופרים מאות מעשיות ללא גוזמא. היו אלו מעשים שבכל יום שניגש לאברכים ובהורים וגער בהם על מעשיהם או מחשבותיהם - מחשבות שלא היו ידועות לאף אחד" אחד מגבאיו סיפר, כי כשהיה שומע את צרותיהם של ישראל. כשהיו מוכירים בפניו יהודי לישועה, הוא היה מוסר את עצמו לתפילה בעבורו עד כדי מסירות נפש ממש. ולא רק כשהיה מדובר בחסידיו כי אם בכל יהודי באשר הוא שם. פעם בא לפניו אדם בלתי מוכר שהזכיר את בתו החולה, הוא סגר עצמו בחדר לתפילה במשך שעה ארוכה עד שיצא בעיניים נפוחות ואדומות מבכיה. כשאחד מהחסידים חלה, הוא הרבה בתפילתו כל כך עד שחלה והגיע לאפיסת כוחות ממש. כל התפילות לא הועילו ואותו אחד הגיע כבר לשערי מוות רח"ל. או אז אמר הרבי - אם הקב"ה רוצה לנסותי אם אהיה נאמן או לא, הנני מודיע שיהיה מה שיהיה אשאר עבד נאמן ולא אעזבו. כשהזכירו לפניו אדם לישועה ואפילו שלא הכירו כלל, זכר אפילו לאחר זמן רב מאוד לברר את שלומו.

למרות שכידוע היה מראשי הקנאים והלוחמים בציונים, ובכל דבר שהיה לו קשר למדינה. ידע לעשות הכל במידה ובמשקל, וח"ו שלא לפגוע באדם שלא לצורך. פעם בעת עריכת הטיש באחד מימי הפורים, ערכו כנהוג "פורים שפיל". באותה שנה המציגים עשו לצחוק את אחד מהפוליטיקאים הידועים. בהיותו אחוז בשרעפי קודש כדרכו, כלל לא שם לב לנעשה. רק לאחר הטיש כשסיפרו לו מה ארע, נחרד כולו ונזף מאוד במציגים באומרו - יודעים אתם כמה דרכי רחוקה מדרכו של אותו אחד, וכמה מזהיר אני מפניה. אבל כיצד יתכן לעשות צחוק מיהודי בפומבי.

דובב שפתי ישנים - ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

נזר ישראל - הרה"ק רבי ישראל ב"ר דוד משה פרידמן זצוק"ל זי"ע

חנוכה

לעולם בריתו" (תהילים קי"א ד - ה) דכשהקב"ה זוכר בריתו ועושה נפלאות הרי הוא ליראים וצדיקים לטרף ולמזון שע"ז מרחיבים הקדושה אך "כח מעשיו הגיד לעמו" היינו הבינוניים שאצלם העיקר "שניתן להם נחלת גויים" ובוזה יש לפרש הילקוט (ר"פ מקץ) "קץ שם לחושך ולכל תכלית הוא חוקר (איוב כח, ג) זמן נתן לעולם כמה שנים יעשה באפילה מה טעם קץ שם לחושך, כל זמן שיעה"ר בעולם אופל וצלמות בעולם, נעקר יצה"ר מן העולם אורה ושמחה בעולם" ויש להבין המדרש גם הא דהביא הילקוט סיומא דקרא "ולכל תכלית הוא חוקר" דלכאורה אין לו שום שייכות לדרש.

אך י"ל דהיה קשה למדרש מדוע כתיב כאן ויהי דהוא לשון צער (מגילה י: הלא ע"ז באה הישועה ליוסף הצדיק והרווחה ליעקב אבינו ולכל השבטים ומתרחץ כיוון דהיה אז רק אתחלתא דישועה דעיקר הישועה היתה בעת צאתם ממצרים שהוציאו כל הניצוצות הקדושה משם, ובוזה נעשו ראויים לקבלת התורה אשר על ידה זכו לחרות מיצר הרע (שמו"ר מא, ז) דהוא עיקר התכלית וטובר המדרש כבית הלל דהעיקר הוא התכלית וא"כ ניחא דכתיב ויהי שלא היה אז עיקר הישועה דכ"ז "שיצה"ר בעולם אופל וצלמות בעולם" והעיקר היה בצאתם ממצרים וקבלת התורה שנעשו חרות מיצה"ר ואז "אורה ושמחה בעולם" ולכן מביא סיומא דקרא "ולכל תכלית" שהעיקר הוא התכלית

בגמרא שבת כ"א: "בית שמאי אומרים יום ראשון מדליק שמונה מכאן ואילך פוחת והולך ובית הלל אומרים יום ראשון מדליק אחת מכאן ואילך מוסיף והולך וכו' טעמא דבית שמאי כנגד פרי החג וטעמא דבית הלל דמעלין בקודש ואין מורדין" ולכאורה מה שייך חנוכה לפרי החג. אולם נראה לי דהנהגה בחנוכה היה הנס בב' אופנים האחד שניצחו אויביהם והכניעו הקליפה והשני היוצא מזה שהרחיבו הקדושה והוציאו הניצוצות והוא עיקר התכלית. ובבירור שני האופנים נוכל לומר דעיקר הנס הוא ההתחלה שהכניעו הקליפה כי בלאו הכי לא סגי להרחיב הקדושה וגם נוכל לומר דניזיל אחר העיקר והתכלית והיא הרחבת הקדושה.

והנה ידוע כי ע' פרי החג שהיו פוחתים והולכים היו נגד ע' אומות (סוכה נה: וזה י"ל בכונת הפלוגתא, דבית שמאי סוברים דעיקר הזכרת נס חנוכה הוא לזכור שהכניעו הקליפה ולכן סברי דפוחת והולך כפרי החג שמרמזים על ענין זה. ובית הלל סברי דעיקר הזכרת הנס הוא לזכור שהרחיבו הקדושה ולכן מוסיף והולך - ונתנו סימן לזה דמעלין בקודש וזה הוא העיקר והתכלית ולא ההתחלה. והנה יש בישראל ב' מדרגות צדיקים ובינוניים הצדיקים שמחים בתכלית שנתרוממה ונתרחבה הקדושה והבינוניים שמחים בישועה שהשפילו אויביהם שזו בעין שמחה שהכניעו הקליפה וזה פירוש הכתוב "זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום ה' טרף נתן ליראיו יזכור

סגולה לפרנסה - הזכרת שמו של הקב"ה בכל דבר ועניין

"ויקרא אֲדָנָיו פִּי ה' אֲתוֹ וְכָל אֲשֶׁר הוּא עֲשָׂה ה' מְצַלִּיחַ בְּיָדוֹ" (ל"ט, ג)

רש"י - כי ה' אתו. שם שמים שגור בפי

נכתב בגמרא ברכות (ס"ג, ע"א) כל המשתף שם שמים בצערו כופלין לו פרנסתו שנאמר (איוב כב, כה) "והיה שדי בצריך וכסף תועפות לך" רבי שמואל בר נחמני אמר פרנסתו מעופפת לו כצפור שנאמר "וכסף תועפות לך". רש"י על אתר מפרש "המשתף שם שמים בצערו" - שמברך על הרעה דין האמת, אי נמי שמבקש רחמים מלפניו בצריך, בצרתך". וכן אנו מוצאים אצל יוסף שאחרי כל הצרות שקרו לו מכירת האחים זריקתו לבור והפיכתו לעבד עדיין שם ה' שגור על פיו ולכן בסוף נתיקים בו שנעשה משנה למלך וגם מינויו נעשה במהירות לטובת כלל עם ישראל